Ovaj je tekst namijenjen isključivo dokumentiranju i nema pravni učinak. Institucije Unije nisu odgovorne za njegov sadržaj. Vjerodostojne inačice relevantnih akata, uključujući njihove preambule, one su koje su objavljene u Službenom listu Europske unije i dostupne u EUR-Lexu. Tim službenim tekstovima može se izravno pristupiti putem poveznica sadržanih u ovom dokumentu.

►**B** **UREDBA (EZ) br. 1008/2008 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**

od 24. rujna 2008.

o zajedničkim pravilima za obavljanje zračnog prijevoza u Zajednici (preinaka)

(Tekst značajan za EGP)

(SL L 293, 31.10.2008., str. 3.)

Koju je izmijenila:

		Službeni list		
		br.	stranica	datum
►**M1**	Uredba (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2018.	L 212	1	22.8.2018.

▼B

UREDBA (EZ) br. 1008/2008 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 24. rujna 2008.

o zajedničkim pravilima za obavljanje zračnog prijevoza u Zajednici (preinaka)

(Tekst značajan za EGP)

POGLAVLJE I

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet

1. Ovom se Uredbom uređuje licenciranje zračnih prijevoznika Zajednice, pravo zračnih prijevoza Zajednice na obavljanje usluga zračnog prijevoza unutar Zajednice te utvrđivanje cijena usluga zračnog prijevoza unutar Zajednice.

2. Podrazumijeva se da primjena poglavlja III. ove Uredbe na zračnu luku Gibraltar ne dovodi u pitanje pravni položaj Kraljevine Španjolske i Ujedinjene Kraljevine s obzirom na spor o suverenosti nad područjem na kojem se nalazi zračna luka.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe:

1. „operativna licencija” znači dozvola koju je nadležno tijelo za izdavanje licencija izdalo poduzeću te mu tako dozvoljava obavljanje usluga zračnog prijevoza kako je navedeno u operativnoj licenciji;

2. „nadležno tijelo za izdavanje dopuštenja” znači tijelo države članice koje je ovlašteno za izdavanje, odbijanje, poništavanje ili privremeno oduzimanje operativne licencije u skladu s poglavljem II.;

3. „poduzeće” znači svaka fizička ili pravna osoba, koja ostvaruje ili ne ostvaruje profit i svako službeno tijelo koje ima vlastitu pravnu osobnost ili ne;

4. „usluga zračnog prijevoza” znači let ili niz letova tijekom kojih se prevoze putnici, pošta i/ili teret za nadoknadu i/ili najamninu;

5. „let” znači odlazak s određene zračne luke prema određenoj odredišnoj zračnoj luci;

6. „lokalni let” znači let koji ne uključuje prijevoz putnika, pošte i/ili tereta između različitih zračnih luka ili drugih ovlaštenih uzletišta;

7. „zračna luka” znači svako područje u državi članici posebno prilagođeno uslugama zračnog prijevoza;

8. „svjedodžba o sposobnosti (AOC)” znači svjedodžba koja se izdaje poduzeću i kojom se potvrđuje da je prijevoznik stručno osposobljen i organiziran da može jamčiti sigurnost obavljanja djelatnosti navedenih u svjedodžbi, kako je predviđeno u relevantnim odredbama zakona Zajednice ili nacionalnog zakona, kako je primjenjivo;

▼B

9. „učinkoviti nadzor” znači odnos koji je uspostavljen pravima, ugovorima ili drugim sredstvima koje, pojedinačno ili skupno, uzimajući u obzir uključene činjenice ili zakone, daju mogućnost izravnog ili neizravnog odlučujućeg utjecaja na poduzeće, a naročito:

   (a) pravom na uporabu cjelokupne imovine ili dijela imovine poduzeća;

   (b) pravima ili ugovorima kojima se prenosi odlučujući utjecaj na sastav, glasovanje ili odluke tijela nekog poduzeća ili se na drugi način prenosi odlučujući utjecaj na vođenje poslovanja poduzeća;

10. „zračni prijevoznik” znači poduzeće s važećom operativnom licencom ili istovrijednom dozvolom;

11. „zračni prijevoznik Zajednice” znači zračni prijevoznik s važećom operativnom licencijom koju je dodijelilo nadležno tijelo za izdavanje dopuštenja u skladu s poglavljem II.;

12. „poslovni plan” znači detaljan opis planiranih poslovnih djelatnosti zračnog prijevoznika za dotično razdoblje, naročito u odnosu na očekivani razvoj tržišta i planirane investicije, uključujući i financijske i gospodarske posljedice tih djelatnosti;

13. „zračni prijevoz unutar Zajednice” znači usluge zračnog prijevoza koje se obavljaju unutar Zajednice;

14. „pravo prometovanja” znači pravo na obavljanje usluga zračnog prijevoza između dvije zračne luke Zajednice;

15. „prodaja isključivo putničkih mjesta” znači prodaja putničkih mjesta, bez povezane prodaje drugih usluga, kao što je smještaj, a koje zračni prijevoznik ili njegov ovlašteni zastupnik ili zakupac izravno prodaju javnosti;

16. „redoviti zračni prijevoz” znači niz letova sa sljedećim svojstvima:

   (a) javnost može pojedinačno na svakom letu kupiti putnička mjesta i/ili ima mogućnost prijevoza tereta i/ili pošte (izravno od zračnog prijevoznika ili putem njegovih ovlaštenih zastupnika);

   (b) odvija se tako da pruža usluge prijevoza između dvije ili više zračnih luka, ili:

      — prema objavljenom redu letenja, ili

      — putem letova koji su toliko redoviti ili učestali da predstavljaju prepoznatljiv sustavni niz letova;

17. „kapacitet” znači broj sjedala ili korisnu nosivost tereta čiji se prijevoz plaća i koji se nude javnosti na redovitom zračnom prijevozu tijekom određenog razdoblja;

18. „tarife zračnog prijevoza” znači cijene, izražene u eurima ili lokalnoj valuti, a koje se plaćaju zračnim prijevoznicima ili njihovim zastupnicima ili drugim prodavateljima karata za zračni prijevoz putnika te uvjete pod kojima te cijene važe, uključujući naknadu i uvjete koji se nude agenciji te ostalim pomoćnim službama;

19. „vozarine zračnog prijevoza” znači cijene, izražene u eurima ili lokalnoj valuti, koje se plaćaju za prijevoz tereta te uvjete pod kojima te cijene važe, uključujući naknadu i uvjete koji se nude agenciji te ostalim pomoćnim službama;

▼B

20. „dotična(-e) država(-e) članica(-e)” znači država(-e) članica(-e) unutar koje ili između kojih se odvijaju usluge zračnog prijevoza;

21. „uključena(-e) država(-e) članica(-e)” znači dotična država(-e) članica(-e) u kojoj(-ima) je/su licencirani zračni prijevoznik/prijevoznici koji obavljaju usluge zračnog prijevoza;

22. „gradska aglomeracija” znači gradsko područje koje se sastoji od nekoliko gradova ili mjesta koji su se zbog rasta stanovništva i širenja fizički spojili i čine jedno neprekinuto izgrađeno područje;

23. „poslovno izvješće” znači detaljan prikaz prihoda i troškova zračnog prijevoznika za dotično razdoblje zajedno s detaljnom raščlambom poslovanja na djelatnosti koje su povezane sa zračnim prijevozom i druge djelatnosti, kao i novčanih i nenovčanih elemenata;

24. „ugovor o zakupu zrakoplova bez posade” znači ugovor između poduzeća prema kojem se zrakoplovom upravlja na temelju svjedodžbe o sposobnosti zakupca;

25. „ugovor o zakupu zrakoplova s posadom” znači ugovor između zračnih prijevoznika u skladu s kojem se zrakoplovom upravlja na temelju svjedodžbe o sposobnosti zakupodavca;

26. „glavno poslovno sjedište” znači glavno sjedište ili registrirani ured zračnog prijevoznika Zajednice u državi članici unutar koje se izvode glavne financijske djelatnosti i provodi operativni nadzor nad zračnim prijevoznikom Zajednice, uključujući neprekinuto upravljanje plovidbenošću.

POGLAVLJE II.

OPERATIVNA LICENCIJA

Članak 3.

Operativna licencija

1. Poduzeću sa sjedištem u Zajednici nije dozvoljeno obavljati zračni prijevoz putnika, pošte i/ili tereta za naknadu i/ili najamninu ako mu nije izdana odgovarajuća operativna licencija.

Poduzeće koje ispunjava uvjete iz ovog poglavlja ima pravo dobiti operativnu licenciju.

2. Nadležno tijelo za izdavanje dopuštenja ne izdaje operativne licencije niti im produljuje valjanost ako nisu ispunjeni zahtjevi iz ovog poglavlja.

3. Ne dovodeći u pitanje niti jednu drugu važeću odredbu Zajednice, nacionalnog ili međunarodnog prava, za sljedeće kategorije usluga zračnog prijevoza ne važe zahtjevi vezani za dobivanje važeće operativne licencije:

(a) usluge zračnog prijevoza koje se obavljaju zrakoplovima bez motora i/ili ultralakim zrakoplovima s motorom; i

(b) lokalni letovi.

▼B

Članak 4.

Uvjeti za izdavanje operativne licencije

Tijelo države članice nadležno za izdavanje dopuštenja izdaje poduzeću operativnu licenciju pod uvjetom da:

(a) se njegovo glavno poslovno sjedište nalazi u toj državi članici;

▼M1

(b) posjeduje valjanu svjedodžbu operatora zrakoplova (AOC) koju je u skladu s Uredbom (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća [1] izdalo nacionalno tijelo države članice, više nacionalnih tijela država članica koje zajednički djeluju u skladu s člankom 62. stavkom 5. te uredbe ili Agencija Europske unije za sigurnost zračnog prometa;

▼B

(c) na raspolaganju ima jedan ili više zrakoplova na temelju vlasništva ili ugovor o zakupu zrakoplova bez posade;

(d) je njegova glavna djelatnost obavljanje usluge zračnog prijevoza samostalno ili u kombinaciji s nekom drugom komercijalnom djelatnošću zrakoplova ili popravkom i održavanjem zrakoplova;

(e) struktura njegove tvrtke omogućuje nadležnim tijelima za izdavanje dozvole provođenje odredbi iz ovog poglavlja;

(f) je više od 50 % poduzeća u vlasništvu države članice i/ili državljana države članice i da ga učinkovito nadziru, izravno ili neizravno putem jednog ili više posredničkih poduzeća, osim kako je predviđeno u sporazumu s trećom zemljom, čiji je potpisnik Zajednica;

(g) ispunjava financijske uvjete utvrđene u članku 5.;

(h) ispunjava zahtjeve o osiguranju utvrđene u članku 11. i u Uredbi (EZ) br. 785/2004; i

(i) ispunjava odredbe o dobrom ugledu, kako je utvrđeno u članku 7.

Članak 5.

Financijski uvjeti za izdavanje operativne licencije

1. Nadležno tijelo za izdavanje dopuštenja pomno ocjenjuje može li poduzeće koje po prvi put postavlja zahtjev za izdavanje operativne licencije dokazati sljedeće:

(a) da u bilo kojem trenutku u razdoblju od 24 mjeseca od početka poslovanja može ispuniti svoje stvarne i potencijalne obveze koje su utvrđene pod realnim pretpostavkama; te

(b) da u razdoblju od tri mjeseca nakon početka poslovanja može podmiriti svoje stalne i operativne troškove koji nastaju pri poslovanju, u skladu sa svojim poslovnim planom, i koji su utvrđeni pod realnim pretpostavkama, pri čemu se ne uzima u obzir dohodak iz poslovanja.

[1] Uredba (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2018. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa i izmjeni uredbi (EZ) br. 2111/2005, (EZ) br. 1008/2008, (EU) br. 996/2010, (EU) br. 376/2014 i direktiva 2014/30/EU i 2014/53/EU Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage uredbi (EZ) br. 552/2004 i (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3922/91 (SL L 212, 22.8.2018., str. 1.).

▼B

2. U svrhu ocjene iz stavka 1., svaki podnositelj zahtjeva podnosi plan poslovanja za najmanje prve tri godine poslovanja. U planu poslovanja također valja detaljno naznačiti financijske veze podnositelja zahtjeva sa svim ostalim poslovnim djelatnostima u kojima podnositelj zahtjeva sudjeluje bilo izravno ili putem povezanih poduzeća. Podnositelj zahtjeva također dostavlja sve važne informacije, naročito podatke iz Priloga I. točke 1.

3. Stavci 1. i 2. ne primjenjuju se na poduzeće koje podnosi zahtjev za izdavanje operativne licencije s namjerom obavljanja djelatnosti sa zrakoplovom čija najveća uzletna masa (MTOM) iznosi manje od 10 tona i/ili koji ima manje od 20 sjedala. Takva poduzeća moraju pokazati da njihov čisti kapital iznosi najmanje 100 000 eura ili, ako to traži nadležno tijelo za izdavanje dopuštenja, podnijeti sve bitne podatke u svrhu ocjene iz stavka 1., naročito podatke iz Priloga I. točke 1.

Nadležno tijelo za izdavanje dopuštenja može svejedno primjenjivati stavke 1. i 2. na poduzeće koje podnosi zahtjev za izdavanje operativne licencije na temelju odredbi iz prethodnog stavka i koje namjerava obavljati usluge redovitog zračnog prijevoza ili čiji promet iznosi više od 3 milijuna eura godišnje.

▼M1

Članak 6.

Svjedodžba operatora zrakoplova

1. Izdavanje i valjanost operativne licencije ovise o posjedovanju valjane svjedodžbe operatora zrakoplova, u kojoj su navedene djelatnosti obuhvaćene tom operativnom licencijom.

2. Svaka se promjena u svjedodžbi operatora zrakoplova nekog zračnog prijevoznika Zajednice navodi, prema potrebi, u operativnoj licenciji.

Tijelo nadležno za svjedodžbe operatora zrakoplova obavješćuje nadležno tijelo za izdavanje dopuštenjâ što je prije moguće o svim relevantnim predloženim promjenama u svjedodžbi operatora zrakoplova.

3. Tijelo nadležno za svjedodžbe operatora zrakoplova i nadležno tijelo za izdavanje dopuštenjâ dogovaraju mjere za proaktivnu razmjenu informacija relevantnih za procjenu i zadržavanje svjedodžbe operatora zrakoplova i operativne licencije.

Ta razmjena može uključivati, ali ne isključivo, informacije povezane s financijskim, vlasničkim i organizacijskim aranžmanima zračnog prijevoznika Zajednice koji bi mogli imati utjecaja na sigurnost ili solventnost njegovih operacija ili kojima bi se moglo pomoći tijelu nadležnom za svjedodžbe operatora zrakoplova u obavljanju njegovih aktivnosti nadzora povezanih sa sigurnošću. Ako su takve informacije dostavljene u povjerenju, uspostavljaju se mjere kako bi se osiguralo da su informacije primjereno zaštićene.

3.a Ako je vjerojatno da će biti potrebna mjera osiguravanja provedbe propisa, tijelo nadležno za svjedodžbe operatora zrakoplova i nadležno tijelo za izdavanje dopuštenjâ međusobno se savjetuju što je prije moguće prije poduzimanja takve mjere, te surađuju nastojeći da se problemi riješe prije poduzimanja mjere. Ako je mjera poduzeta, tijelo nadležno za svjedodžbe operatora zrakoplova i nadležno tijelo za izdavanje dopuštenjâ međusobno se obavješćuju što je prije moguće o poduzimanju mjere.

▼B

Članak 7.

Dokaz o dobrom ugledu

1. Kada je u svrhu izdavanja dozvole o obavljanju djelatnosti potrebno podnijeti dokaz da osobe koje će stalno i učinkovito voditi djelatnosti poduzeća imaju dobar ugled ili da nisu otišle u stečaj, nadležno tijelo za izdavanje dopuštenja za državljane država članica kao dovoljan dokaz prihvaća prilaganje dokumenata koje su izdala nadležna tijela matične države članice ili države članice u kojoj osoba ima stalno boravište, a kojima se dokazuje da su ti zahtjevi ispunjeni.

2. Gdje matična država članica ili država članica u kojoj osoba ima stalno boravište ne izda dokumente iz stavka 1., takvi se dokumenti mogu nadomjestiti izjavom pod prisegom ili – u državama članicama u kojoj nije predviđeno davanje izjave pod prisegom – svečanom izjavom dotične osobe pred ovlaštenim sudskim ili upravnim tijelom, ili gdje je to prikladno, javnim bilježnikom ili kvalificiranim stručnim tijelom matične državne članice ili države članice u kojoj ta osoba ima stalno boravište. Takvo tijelo, bilježnik ili kvalificirano stručno tijelo izdaje potvrdu kojom se dokazuje vjerodostojnost izjave pod prisegom ili svečane izjave.

3. Nadležno tijelo koje izdaje dozvole može zatražiti da se dokumenti i svjedodžbe iz stavaka 1. i 2. podnesu najviše za tri mjeseca nakon datuma njihovog izdavanja.

Članak 8.

Valjanost operativne licencije

1. Operativna licencija važi sve dok zračni prijevoznik Zajednice ispunjava zahtjeve iz ovog poglavlja.

Zračni prijevoznik Zajednice u svakom trenutku mora biti sposoban na zahtjev nadležnom tijelu za izdavanje dopuštenja pokazati da ispunjava sve zahtjeve iz ovog poglavlja.

2. Nadležno tijelo za izdavanje dopuštenja temeljito prati ispunjavanje zahtjeva iz ovog poglavlja. Ono za svaki slučaj provjerava usklađenost sa zahtjevima u sljedećim slučajevima:

(a) dvije godine nakon izdavanja nove operativne licencije;

(b) kod sumnje na potencijalne poteškoće; ili

(c) na zahtjev Komisije.

U slučaju da nadležno tijelo za izdavanje dozvole posumnja u to da bi financijske poteškoće zračnog prijevoznika Zajednice mogle negativno utjecati na sigurnost njegovog poslovanja, ono o tome odmah obavješćuje tijelo nadležno za svjedodžbu o sposobnosti.

3. Operativna licencija ponovno se šalje na odobravanje u slučaju kada zračni prijevoznik Zajednice:

(a) nije započeo s obavljanjem svojih djelatnosti u roku od šest mjeseci nakon što mu je izdana operativna licencija;

▼B

(b) je obustavio svoje djelatnosti na duže od šest mjeseci; ili

(c) ima namjeru, s licencijom izdanom na temelju prvog podstavka članka 5. stavka 3., prometovati zrakoplovom čije dimenzije prelaze one utvrđene u članku 5. stavku 3. ili više ne ispunjava financijske uvjete utvrđene u tom podstavku.

4. Zračni prijevoznik Zajednice nadležnom tijelu za izdavanje dopuštenja svoje revidirane račune dostavlja najkasnije šest mjeseci nakon posljednjeg dana dotične poslovne godine, osim ako nije drukčije predviđeno nacionalnim zakonodavstvom. Tijekom prve dvije godine poslovanja zračnog prijevoznika Zajednice, podaci iz Priloga I. točke 3. stavljaju se na raspolaganje nadležnom tijelu za izdavanje dopuštenja na njegov zahtjev.

Nadležno tijelo za izdavanje dopuštenja može u svako doba, na temelju zahtjeva za dostavljanjem relevantnih podataka, procijeniti financijsku uspješnost zračnog prijevoznika Zajednice kojem je dodijelilo operativnu licenciju. Kao dio takve procjene, zračni prijevoznik Zajednice mora ažurirati podatke iz Priloga I. točke 3. i na zahtjev ih podnijeti nadležnom tijelu za izdavanje dozvole.

5. Zračni prijevoznik Zajednice obavješćuje nadležno tijelo za izdavanje dozvole:

(a) unaprijed o svim planovima za obavljanje novih zračnih prijevoza prema kontinentu ili regiji svijeta koje nije prethodno opsluživao ili o svakoj drugoj značajnijoj promjeni iz opsega svojih djelatnosti, uključujući, no ne ograničavajući se na promjene na tipu ili broju zrakoplova koje koristi;

(b) unaprijed o svakom namjeravanom udruživanju ili preuzimanju; i

(c) u roku od 14 dana o svakoj promjeni vlasništva nad bilo kojim pojedinačnim posjedovanjem dionica koje predstavlja 10 % ili više od ukupnog posjedovanja dionica zračnog prijevoznika Zajednice ili njegovog matičnog poduzeća ili krovne tvrtke.

6. Ako nadležno tijelo za izdavanje dozvole smatra da promjene prijavljene na temelju stavka 5. predstavljaju znatno opterećenje za financijsko stanje zračnog prijevoznika Zajednice, ono mora tražiti podnošenje izmijenjenog poslovnog plana koji uključuje te promjene i koji pokriva razdoblje od najmanje 12 mjeseci od datuma njegovog provođenja, zajedno s podacima iz Priloga I. točke 2., i informacijama koje je potrebno podnijeti na temelju stavka 4.

Nadležno tijelo za izdavanje dopuštenja donosi odluku o izmijenjenom poslovnom planu u vezi s toga može li zračni prijevoznik Zajednice ispuniti svoje postojeće i potencijalne obveze tijekom tog razdoblja od 12 mjeseci. Takva se odluka donosi najkasnije tri mjeseca nakon što su mu podnesene sve potrebne informacije.

▼B

7. Što se tiče zračnih prijevoznika Zajednice kojima je izdalo dozvolu, nadležno tijelo za izdavanje dopuštenja odlučuje hoće li se operativna licenca morati poslati na ponovno odobrenje u slučaju promjene jednog ili više elemenata koji utječu na pravni položaj zračnog prijevoznika Zajednice, a naročito u slučaju udruživanja ili preuzimanja.

8. Stavci 4., 5. i 6. ne primjenjuju se na zračne prijevoznike Zajednice koji isključivo obavljaju prijevoz zrakoplovima težine manje od 10 tona uzletne mase i/ili koji imaju manje od 20 sjedećih mjesta. Takvi zračni prijevoznici Zajednice moraju u svakom trenutku biti sposobni dokazati da njihov čisti kapital iznosi najmanje 100 000 eura ili kada to zatraže nadležna tijela za izdavanje dopuštenja, dostaviti informacije od značaja za svrhu ocjene iz članka 9. stavka 2.

Nadležno tijelo za izdavanje dozvole može svejedno primijeniti stavke 4., 5. i 6. na zračne prijevoznike Zajednice kojima je izdalo licencu, a koji obavljaju usluge redovnog zračnog prijevoza ili one čiji promet prelazi 3 milijuna eura godišnje.

Članak 9.

Privremeno oduzimanje i poništavanje operativne licencije

1. Nadležno tijelo za izdavanje dopuštenja može u svakom trenutku procijeniti financijsku uspješnost zračnog prijevoznika Zajednice kojem je izdalo dozvolu. Na temelju svoje procjene nadležno tijelo oduzima ili poništava operativnu licenciju ako više nije zadovoljno time da taj zračni prijevoznik može ispuniti svoje stvarne i potencijalne dozvole u razdoblju od 12 mjeseci. Međutim, nadležno tijelo za izdavanje dopuštenja može do financijske sanacije zračnog prijevoznika izdati privremenu dozvolu za razdoblje koje ne prelazi više od 12 mjeseci, pod uvjetom da sigurnost nije ugrožena, da ta privremena licencija prema potrebi odražava eventualne izmjene u svjedodžbi o sposobnosti te da postoji realna mogućnost za zadovoljavajuću financijsku sanaciju unutar tog razdoblja.

2. Kada god postoje jasne naznake o postojanju financijskih poteškoća ili kada se protiv zračnog prijevoznika vode stečajni ili slični postupci, nadležno tijelo koje je tom zračnom prijevozniku izdalo dozvolu mora bez odlaganja provesti detaljnu procjenu financijskog stanja te na temelju svojih nalaza u roku od tri mjeseca preispitati stanje operativne licencije u skladu s ovim člankom.

Nadležno tijelo za izdavanje dozvole obavješćuje Komisiju o svojim odlukama koje donesi u vezi sa stanjem operativne licencije.

3. Kada revidirani zaključni računi iz članka 8. stavka 4. nisu bili dostavljeni u roku navedenom u tom članku, nadležno tijelo za izdavanje dopuštenja mora bez odlaganja od zračnog prijevoznika Zajednice zatražiti da mu dostavi te revidirane zaključne račune.

Ako se revidirani zaključni računi ne dostave u roku od mjesec dana, operativna licencija se može privremeno oduzeti ili poništiti.

▼B

4. Nadležno tijelo za izdavanje dozvole privremeno oduzima ili poništava operativnu licenciju ako zračni prijevoznik Zajednice namjerno ili iz nehaja nadležnom tijelu za izdavanje dopuštenja podnese netočne podatke o važnom pitanju.

5. U slučaju kada je svjedodžba o sposobnosti Zajednice privremeno oduzeta ili poništena, nadležno tijelo bez odlaganja privremeno oduzima ili poništava i operativnu licenciju tog zračnog prijevoznika.

6. Nadležno tijelo za izdavanje dopuštenja može privremeno oduzeti ili poništiti operativnu licenciju zračnog prijevoznika Zajednice ako taj zračni prijevoznik više ne ispunjava zahtjeve koji se odnose na dobar ugled iz članka 7.

Članak 10.

Odluke o operativnim licencijama

1. Nadležno tijelo za izdavanje dopuštenja što je moguće prije, a najkasnije tri mjeseca nakon što su mu podnesene sve potrebne informacije, donosi odluku o primjeni, uzimajući u obzir sve raspoložive dokaze. Podnositelja zahtjeva se obavješćuje o odluci. U slučaju odbijanja navode se razlozi za isto.

2. Nadležno tijelo za izdavanje dopuštenja javno objavljuje postupke za izdavanje, privremeno oduzimanje i poništenje operativne licencije te o tome obavješćuju Komisiju.

3. Popis odluka nadležnih tijela o izdavanju, privremenom oduzimanju ili poništavanju operativnih licencija objavljuje se godišnje u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 11.

Zahtjevi vezani za osiguranje

Bez obzira na Uredbu (EZ) br. 785/2004 zračni prijevoznik osiguran je protiv odgovornosti u slučaju nesreća u vezi s poštom.

Članak 12.

Registracija

▼M1

1. Zrakoplov kojim se koristi zračni prijevoznik Zajednice registrira se, prema izboru države članice čije nadležno tijelo izdaje operativnu licenciju, ili u njezinu vlastitu državnom registru ili u državnom registru druge države članice. Međutim, kada se koristi u okviru ugovora o zakupu zrakoplova bez posade ili ugovora o zakupu zrakoplova s posadom u skladu s člankom 13., takav zrakoplov može se registrirati u državnom registru ili bilo koje države članice ili treće zemlje.

▼B

2. U skladu sa stavkom 1., podložno važećim zakonima i propisima, nadležno tijelo bez naplate diskriminatorne pristojbe i bez odlaganja dozvoljava unos zrakoplova koji je u vlasništvu državljana drugih država članica u svoj državni registar i obavlja prijenos iz zrakoplovnih registara drugih država članica. Osim uobičajene pristojbe za registraciju ne naplaćuje se nikakva druga pristojba za prijenos zrakoplova.

▼B

Članak 13.

Zakup

1. Ne dovodeći u pitanje članak 4. točku (c), zračni prijevoznik Zajednice može na raspolaganju imati jedan ili više zrakoplova na temelju ugovora o zakupu zrakoplova s posadom ili bez nje. Zračni prijevoznici Zajednice mogu slobodno obavljati zračni prijevoz zrakoplovima registriranim unutar Zajednice, koji su unajmljeni s posadom, osim ako bi to dovelo do ugrožavanja sigurnosti. Komisija jamči da je provođenje takve odluke razumno i razmjerno te da se ista temelji na sigurnosti.

2. Ugovor o zakupu bez posade, kojemu je zračni prijevoznik Zajednice stranka ili ugovora o zakupu s posadom, prema kojem je zračni prijevoznik Zajednice zakupac zrakoplova unajmljenog s posadom, podliježe prethodnom odobrenju u skladu s važećim zakonom Zajednice ili nacionalnim zakonodavstvom u području zrakoplovne sigurnosti.

3. Zračni prijevoznik Zajednice, koji vrši zakup zrakoplova s posadom i koji je neko drugo poduzeće registriralo u trećoj zemlji, mora dobiti prethodno odobrenje za obavljanje djelatnosti od nadležnog tijela za izdavanje dopuštenja. Nadležno tijelo može izdati odobrenje ako:

(a) zračni prijevoznik Zajednice nadležnom tijelu na zadovoljavajući način dokaže da su ispunjeni svi sigurnosni standardni istovrijedni onima koji se zahtijevaju zakonodavstvom Zajednice ili nacionalnim zakonom; i

(b) je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:

i. zračni prijevoznik Zajednice opravdava takav zakup na temelju izvanrednih potreba, u kom slučaju se odobrenje izdaje za razdoblje do najviše sedam mjeseci, što je moguće obnoviti na dodatno razdoblje od najviše sedam mjeseci;

ii. zračni prijevoznik Zajednice može dokazati da je zakup potreban radi povećanih sezonskih kapaciteta, a što nije moguće razumno pokriti zakupom zrakoplova registriranog u Zajednici, u kom slučaju je moguće obnoviti odobrenje; ili

iii. zračni prijevoznik Zajednice može dokazati da je zakup potreban radi savladavanja operativnih poteškoća, a zrakoplov registriran u Zajednici nije moguće ili razumno zakupiti, u kom slučaju odobrenje mora biti ograničenog trajanja, samo za razdoblje potrebno za savladavanje poteškoća.

4. Nadležno tijelo uz odobrenje može dodati uvjete. Takvi su uvjeti dijelom ugovora o zakupu zrakoplova s posadom.

Nadležno tijelo može odbiti izdavanje odobrenja ako ne postoji uzajamnost u vezi a zakupom zrakoplova s posadom između dotične države članice ili Zajednice i treće zemlje u kojoj je registriran zrakoplov unajmljen s posadom.

Nadležno tijelo obavješćuje dotične države članice o odobrenju koje je izdalo za zrakoplov zakupljen s posadom, a koji je registriran u trećoj zemlji.

▼B

Članak 14.

Pravo na saslušanje

Tijelo nadležno za izdavanje dopuštenja jamči da će pri donošenju odluke o privremenom oduzimanju ili poništavanju operativne licence zračnog prijevoznika Zajednice, dotični zračni prijevoznik Zajednice dobiti priliku da ga se sasluša, uzimajući u obzir, u nekim slučajevima, potrebu za hitnim postupkom.

POGLAVLJE III.

PRISTUP ZRAČNIM PUTOVIMA

Članak 15.

Pružanje usluga zračnog prijevoza unutar Zajednice

1. Zračni prijevoznici Zajednice imaju pravo na obavljanje djelatnosti zračnog prijevoza unutar Zajednice.

2. Države članice obavljanje zračnog prijevoza unutar Zajednice od strane zračnog prijevoznika Zajednice ne ograničavaju nikakvom dozvolom ili ovlaštenjem. Države članice ne zahtijevaju od zračnih prijevoznika Zajednice da podnose bilo kakvu dokumentaciju ili podatke koje su već podnijeli nadležnim tijelima za izdavanje dozvole, pod uvjetom da se relevantni podaci mogu pravodobno dobiti od nadležnih tijela za izdavanje dozvole.

3. Ako Komisija, na temelju podataka dobivenih na temelju članka 26. stavka 2., utvrdi da operativna licencija koja je dodijeljena zračnom prijevozniku Zajednice nije u skladu sa zahtjevima iz ove Uredbe, ona svoje nalaze prosljeđuje nadležnom tijelu za izdavanje dozvole, koje svoje primjedbe šalje Komisiji u roku od 15 radnih dana.

Ako Komisija, nakon što pregleda primjedbe nadležnog tijela za izdavanje dopuštenja, smatra da operativna licencija ne ispunjava zahtjeve, ili ako nisu primljene nikakve primjedbe od nadležnog tijela za izdavanje dopuštenja, ona u skladu s postupkom iz članka 25. stavka 2. donosi odluku da od nadležnih tijela za izdavanje dozvole zahtijeva poduzimanje odgovarajućih korektivnih mjera ili privremeno oduzimanje ili poništavanje operativne licencije.

U odluci mora biti naznačen datum do kada nadležno tijelo za izdavanje dopuštenja mora poduzeti korektivne mjere ili korake. Ako korektivne mjere ili koraci do tog datuma nisu bili poduzeti zračni prijevoznik Zajednice nema pravo korištenja svojih prava iz stavka 1.

Zračni prijevoznik Zajednice može nastaviti koristiti svoja prava iz stavka 1. nakon što je nadležno tijelo za izdavanje dopuštenja obavijestilo Komisiju da su korektivne mjere poduzete i da je nadležno tijelo za izdavanje dopuštenja potvrdilo provođenje istih.

▼B

4. Pri obavljanju usluga zračnog prijevoza unutar Zajednice, zračni prijevoznik Zajednice ima pravo kombinirati usluge zračnog prijevoza i potpisivati „*code share*” ugovore, ne dovodeći u pitanje pravila o tržišnom natjecanju Zajednice koja se primjenjuju na poduzeća.

Ovom se Uredbom ukidaju sva ograničenja slobode zračnih prijevoznika Zajednice u vezi s obavljanjem usluga zračnog prijevoza unutar Zajednice, koja proistječu iz bilateralnih sporazuma između država članica.

5. Ne dovodeći u pitanje odredbe bilateralnih sporazuma između država članica i podložno pravilima tržišnog natjecanja Zajednice koja se primjenju na poduzeća, dotična država članica/države članice dozvoljava(ju) zračnim prijevoznicima Zajednice kombiniranje usluga zračnog prijevoza i potpisivanje „*code share*”ugovora s bilo kojim zračnim prijevoznicima o uslugama zračnog prijevoza prema, iz ili preko bilo koje zračne luke na njezinom državnom području iz ili do bilo koje točke u trećim zemljama.

U okviru bilateralnog sporazuma o zračnom prijevozu s dotičnom trećom zemljom, država članica može nametnuti ograničenja na „*code share*”ugovore između zračnih prijevoznika Zajednice i zračnih prijevoznika neke treće zemlje, naročito ako dotična treća zemlja ne dozvoljava slične poslovne mogućnosti zračnim prijevoznicima Zajednice koji djeluju iz dotične države članice. Na taj način države članice osiguravaju da ograničenja nametnuta na temelju takvih sporazuma ne ograničavaju tržišno natjecanje i da nisu diskriminirajuća među zračnim prijevoznicima Zajednice te da ne ograničavaju više nego što je to potrebno.

Članak 16.

Opća načela za obveze javnih usluga

1. Nakon savjetovanja s ostalim državama članicama i nakon što je obavijestila Komisiju, dotične zračne luke kojih se to tiče i zračne prijevoznike koji prometuju na zračnom putu, država članica može uvesti obvezu javnih usluga za usluge redovnog zračnog prijevoza između zračne luke u Zajednici i zračne luke koja opslužuje rubnu regiju ili regiju u razvoju na svom području ili na liniji sa slabim prometom do odredišta na njezinom području, pri čemu je takav zračni put ključan za gospodarski i socijalni razvoj regije koju opslužuje ta zračna luka. Ta se obveza nameće samo u opsegu potrebnom za osiguranje minimalnog pružanja usluga redovitog zračnog prijevoza na tom zračnom putu, koje ispunjavaju utvrđene standarde neprekinutosti, redovitosti, utvrđivanja cijena ili minimalnog kapaciteta, a koje zračni prijevoznici ne bi preuzeli da u obzir uzimaju samo svoje poslovne interese.

Utvrđeni standardi koji važe za zračni put koji podliježu obvezi javnih usluga moraju biti uređeni na razvidan i nediskriminirajući način.

2. U slučajevima gdje drugi oblici prijevoza ne mogu osigurati neprekinute usluge s najmanje dva prijevoza na dan, dotične države članice mogu zahtijevati da svaki zračni prijevoznik Zajednice koji namjerava

▼B

obavljati prijevoz na tom zračnom putu jamči da će letjeti tim zračnim putem na određeno razdoblje, koje se mora odrediti u skladu s ostalim uvjetima obveze javnih usluga.

3. Država članica/države članice ocjenjuju potrebu za predviđenom obvezom javnih usluga i njezinu primjerenost s obzirom na:

(a) razmjernost između predviđene obveze i potreba gospodarskog razvoja dotične regije;

(b) mogućnost korištenja drugih vrsta prijevoza i sposobnost tih vrsta prijevoza da zadovolje te potrebe prijevoza, naročito kada se postojećim uslugama željezničkog prometa opslužuje predviđeni pravac s vremenom putovanja kraćim od tri sata, te dovoljnom učestalošću, s dovoljnim brojem veza i odgovarajućim vremenskim rasporedom;

(c) tarife zračnog prijevoza i uvjete koji se nude korisnicima;

(d) skupni učinak svih zračnih prijevoznika koji obavljaju ili namjeravaju obavljati prijevoz na zračnom putu.

4. Kada država članica želi uvesti obvezu javnih usluga, ona tekst predviđene obveze predlaže Komisiji, drugim dotičnim državama članicama, dotičnim zračnim lukama i zračnim prijevoznicima koji obavljaju prijevoz na tom zračnom putu.

Komisija objavljuje informativnu obavijest u *Službenom listu Europske unije* u kojoj:

(a) navodi obje zračne luke koje povezuje dotičan zračni put i moguća mjesta usputnog zaustavljanja;

(b) napominje dan stupanja na snagu obveze javnih usluga; i

(c) navodi punu adresu na kojoj dotična država članica bez odlaganja i besplatno na raspolaganju ima tekst i sve ostale važne informacije i/ili dokumentaciju u vezi s obvezom javnih usluga.

5. Bez obzira na odredbe stavka 4., s obzirom na zračne putove na kojima je broj očekivanih putnika koji koriste usluge zračnog prijevoza manji od 10 000 godišnje, informativna obavijest o obvezi javnih usluga objavljuje se ili u *Službenom listu Europske unije* ili u nacionalnim službenim novinama dotične države članice.

6. Datum stupanja na snagu obveze javnih usluga ne smije biti utvrđen prije datuma objave informativne obavijesti iz stavka 4. drugog podstavka.

7. Kada se obveza javnih usluga uvodi u skladu sa stavcima 1. i 2., zračni prijevoznik Zajednice mora biti sposoban ponuditi prodaju

▼B

sjedećih mjesta, pod uvjetom da dotični zračni prijevoz ispunjava sve zahtjeve iz obveze javnih usluga. Stoga se taj zračni prijevoz smatra redovitim zračnim prijevozom.

8. Kada se obveza javnih usluga uvodi u skladu sa stavcima 1. i 2., bilo koji drugi zračni prijevoznik Zajednice ima pravo u bilo kojem trenutku započeti s obavljanjem redovitog zračnog prijevoza koji ispunjava sve zahtjeve obveze javnih usluga, uključujući razdoblje djelovanja, koje se može zahtijevati u skladu sa stavkom 2.

9. U slučaju kada niti jedan zračni prijevoznik Zajednice nije započeo niti iskazao da će u kratkom vremenskom roku započeti s trajnim redovitim zračnim prijevozom na zračnom putu u skladu s obvezom javnih usluga, koja je bila uvedena za taj zračni put, država članica, bez obzira na stavak 8., pristup redovitom zračnom prijevozu na tom zračnom putu može ograničiti na samo jednog zračnog prijevoznika Zajednice na razdoblje od najviše četiri godine, nakon čega se stanje može ponovno razmotriti.

To razdoblje može trajati najdulje pet godina ako se obveza javnih usluga uvodi na pravcu prema zračnoj luci koja opslužuje najudaljeniju regiju, kako je navedeno u članku 299. stavku 2. Ugovora.

10. Pravo na obavljanje usluga iz stavka 9. nudi se putem javnog natječaja u skladu s člankom 17., za samo jedan zračni put ili, tamo gdje je to opravdano zbog operativne učinkovitosti, za skupinu takvih zračnih putova, svakom zračnom prijevozniku Zajednice koji može obavljati takav zračni prijevoz. Radi upravne učinkovitosti država članica može raspisati samo jedan natječaj za pokrivanje različitih zračnih putova.

11. Smatra se da je obveza javnih usluga istekla ako na zračnom putu za koji važi takva obveza 12 mjeseci nije bilo obavljanja redovitog zračnog prijevoza.

12. Ako zračni prijevoznik Zajednice izabran u skladu s člankom 17. nenadano prekine obavljanje letova, dotična država članica može u iznimnom slučaju zajedničkim sporazumom odabrati drugog zračnog prijevoznika Zajednice koji će obavljati obvezu javnih usluga za razdoblje do sedam mjeseci, koje se ne može produljiti, i to pod sljedećim uvjetima:

(a) svaka naknada koju plaća država članica mora biti izvršena u skladu s člankom 17. stavkom 8.;

(b) odabir između zračnih prijevoznika Zajednice se provodi u skladu s načelima transparentnosti i nediskriminacije;

(c) pokreće se novi postupak raspisivanja javnog natječaja.

Komisiju i dotičnu državu/države valja bez odlaganja obavijestiti o hitnom postupku i razlozima za pokretanje istog. Komisija može, na zahtjev države članice ili na temelju vlastite inicijative, a u skladu s postupkom iz članka 25. stavka 2., obustaviti postupak ako nakon njegove procjene smatra da on ne ispunjava zahtjeve iz ovog stavka ili je na drugi način u suprotnosti sa zakonodavstvom Zajednice.

▼B

Članak 17.

Postupak objave javnog natječaja za obvezu javnih usluga

1. Javni natječaj koji se zahtijeva u članku 16. stavku 10. provodi se u skladu s postupkom utvrđenim u stavcima 2. do 10. ovog članka.

2. Dotična država članica Komisiji dostavlja potpuni tekst javnog natječaja osim ako je, u skladu s člankom 16. stavkom 5. obvezu javnih usluga objavila putem informativne obavijesti u svom nacionalnom službenom listu. U takvom se slučaju natječaj objavljuje također i u nacionalnom službenom listu.

3. Poziv na javni natječaj i ugovor koji nakon toga slijedi, pokrivaju, između ostalog, i sljedeće točke:

(a) standarde koji se zahtijevaju u okviru obveze javnih usluga;

(b) pravila koja se odnose na izmjene te prekidanje ugovora, naročito u slučaju nepredviđenih promjena;

(c) razdoblje valjanosti ugovora;

(d) kazne u slučaju neispunjavanja ugovora;

(e) objektivne i transparentne parametre na temelju kojih se izračunava eventualna naknada za obavljanje obveze javnih usluga.

4. Komisija u vezi s raspisivanjem javnog natječaja objavljuje informativnu obavijest u *Službenom listu Europske unije*. Rok za predaju ponuda ne smije biti kraći od dva mjeseca od dana objave takve informativne obavijesti. Ako se natječaj odnosi na zračni put na kojem je pristup već ograničen na jednog prijevoznika u skladu s člankom 16. stavkom 9., javni se natječaj mora objaviti najmanje šest mjeseci prije početka nove koncesije kako bi se mogla ocijeniti daljnja potreba ograničenog pristupa.

5. U informativnoj se obavijesti moraju nalaziti sljedeće informacije:

(a) dotična država članica, odnosno dotične države članice;

(b) dotični zračni put;

(c) razdoblje valjanosti ugovora;

(d) puna adresa na kojoj dotična država članica daje na raspolaganje tekst natječaja i sve relevantne informacije i/ili dokumentaciju u vezi s javnim natječajem i obvezu javnih usluga;

(e) rok za podnošenje ponuda.

6. Dotična država članica/države članice bez odlaganja i besplatno stranki zainteresiranoj za javni natječaj dostavljaju sve relevantne informacije i dokumente.

▼B

7. Odabir između dostavljenih ponuda se obavlja što je prije moguće, pri čemu se u obzir uzima primjerenost usluge prijevoza, zajedno s cijenama i uvjetima, koji se mogu ponuditi korisnicima te troškovi eventualne naknade koju države članice mogu zahtijevati.

8. Dotična država članica zračnom prijevozniku koji je izabran na temelju stavka 7. može nadoknaditi troškove nastale zbog ispunjavanja standarda koji se zahtijevaju obvezom javnih usluga utvrđenih u članku 16. Takva nadoknada troškova ne smije prelaziti iznos potreban za pokrivanje neto troškova nastalih pri izvršavanju svake pojedine obveze javnih usluga, uzimajući u obzir prihod iz obveze, koji zadržava zračni prijevoznik te razumni profit.

9. Država članica mora obavijestiti Komisiju u pisanom obliku i bez odlaganja o rezultatima javnog natječaja i odabiru ponuditelja te uključiti i sljedeće podatke:

(a) broj, imena i poslovne informacije o ponuditeljima;

(b) operativne elemente iz ponuda;

(c) nadoknadu koja se traži u ponudama;

(d) ime odabranog ponuditelja.

10. Komisija može na zahtjev države članice ili na vlastitu inicijativu od države članice zahtijevati da u roku od mjesec dana dostavi svu relevantnu dokumentaciju koja se odnosi na izbor zračnog prijevoznika za provođenje obveze javnih usluga. U slučaju da se zatraženi dokumenti ne dostave u roku, Komisija može odlučiti da obustavi raspisani natječaj u skladu s postupkom iz članka 25. stavka 2.

Članak 18.

Provjera obveza javnih usluga

1. Države članice poduzimaju sve potrebne mjere kako bi osigurale da se učinkovito, a naročito što je prije moguće, pregledaju sve odluke donesene u skladu s člancima 16. i 17., zbog kršenja zakonodavstva Zajednice ili nacionalnih pravila, kojima se provodi zakonodavstvo Zajednice.

Na zahtjev države članice ili na vlastitu inicijativu, Komisija može naročito zatražiti od država članica da u roku od dva mjeseca dostave sljedeće:

(a) dokument kojim se opravdava potreba za obvezom javnih usluga i sukladnost s kriterijima spomenutim u članku 16.;

(b) analizu gospodarstva regije;

(c) analizu razmjernosti između predviđenih obveza i ciljeva gospodarskog razvoja;

(d) analizu postojećih usluga zračnog prijevoza, ako takve postoje, te drugih dostupnih vrsta prijevoza koje bi se mogle smatrati zamjenom za predviđene uredbe o obvezama.

▼B

2. Na zahtjev države članice koja smatra da je razvoj zračnog puta bez razloga ograničen uvjetima iz članaka 16. i 17. ili na vlastitu inicijativu, Komisija provodi istragu i u roku od šest mjeseci od primitka zahtjeva i u skladu s postupkom predviđenim u članku 25. stavku 2. donosi odluku na temelju svih relevantnih čimbenika o tome hoće li se članci 16. i 17. i dalje primjenjivati na dotičan zračni put.

Članak 19.

Raspodjela prometa među zračnim lukama i korištenje prava prometovanja

1. Korištenje prava prometovanja podliježe objavljenim operativnim propisima Zajednice, nacionalnim, regionalnim ili lokalnim operativnim propisima koji se odnose na sigurnost, osiguranje, zaštitu okoliša i dodjelu slotova.

2. Nakon savjetovanja sa dotičnim zainteresiranim strankama, uključujući dotične zračne prijevoznike i zračne luke, država članica, bez diskriminacije među odredištima unutar Zajednice ili na temelju nacionalnosti ili identiteta zračnog prijevoznika, može urediti raspodjelu zračnog prometa među zračnim lukama koje ispunjavaju sljedeće uvjete:

(a) zračne luke opslužuju isti grad ili gradsku aglomeraciju;

(b) zračne luke imaju odgovarajuću prometnu infrastrukturu kojom se omogućuje, koliko je to moguće, izravno povezivanje, čime je moguće do zračne luke dospjeti u roku od devedeset minuta, uključujući i prijelaz preko granice, gdje je to potrebno;

(c) zračne luke su povezane međusobno i s gradom ili gradskom aglomeracijom koju opslužuju čestim, pouzdanim i učinkovitim uslugama javnog prijevoza; i

(d) zračne luke nude zračnim prijevoznicima potrebne usluge i ne utječu negativno na njihove poslovne mogućnosti.

Svaka odluka kojom se uređuje raspodjela zračnog prometa među dotičnim zračnim lukama mora poštovati načela razmjernosti i transparentnosti te biti utemeljena na objektivnim mjerilima.

3. Dotična država članica Komisiju obavješćuje o svojim namjerama o uređivanju raspodjele zračnog prometa ili o promjeni postojećeg pravila o raspodjeli prometa.

Komisija provjerava primjenu stavaka 1. i 2. ovog članka i u roku od 6 mjeseci nakon primitka informacija od države članice i u skladu s postupkom iz članka 25. stavka 2. odlučuje može li država članica primjenjivati mjere.

Komisija objavljuje svoju odluku u *Službenom listu Europske unije*, a mjere se ne primjenjuju prije objave odobrenja Komisije.

4. S obzirom na pravila o raspodjeli prometa koja važe u trenutku stupanja na snagu ove Uredbe, Komisija na zahtjev države članice ili na

▼B

vlastitu inicijativu može provjeriti primjenu stavaka 1. i 2. te u skladu s postupkom iz članka 25. stavka 2. odlučuje može li država članica nastaviti s primjenom mjere.

5. Komisija objavljuje u *Službenom listu Europske unije* svoje odluke donesene na temelju ovog članka.

Članak 20.

Mjere zaštite okoliša

1. Kod postojanja ozbiljnih problema vezanih uz zaštitu okoliša, odgovorna država članica može ograničiti ili odbiti korištenje prometnih prava, naročito kada se odgovarajuće razine usluga pružaju drugim vrstama prijevoza. Mjera mora biti nediskriminirajuća, ne narušavati tržišno natjecanje među zračnim prijevoznicima, ne smije postavljati veća ograničenja nego što je to potrebno za rješavanje problema te mora biti ograničenog vremena trajanja, koje ne smije biti dulje od 3 godine, nakon čega se ponovno ispituje.

2. Kada država članica smatra da je mjera iz stavka 1. potrebna, ona najmanje tri mjeseca prije stupanja na snagu te mjere mora obavijestiti druge države članice i Komisiju, navodeći odgovarajuće opravdane razloge za poduzimanje te mjere. Ta se mjera može provesti ako se u roku od mjesec dana nakon primitka obavijesti dotična država članica ne usprotivi mjeri ili ju Komisija, u skladu sa stavkom 3. preuzme na daljnje provjeravanje.

3. Na zahtjev neke druge države članice ili na vlastitu inicijativu, u skladu s postupkom iz članka 25. stavka 2. Komisija može obustaviti mjere ako one ne ispunjavanju zahtjeve iz stavka 1. ili su na drugi način u suprotnosti sa zakonodavstvom Zajednice.

Članak 21.

Hitne mjere

1. Država članica može odbiti, ograničiti ili uvesti uvjete za korištenje prometnih prava radi rješavanja iznenadnih kratkotrajnih poteškoća, koje nastanu kao rezultat nepredvidivih i neizbježnih okolnosti. Kod provođenja takvih mjera moraju se poštovati načela razmjernosti i transparentnosti te se iste moraju temeljiti na objektivnim i nediskriminirajućim mjerilima.

Komisija i ostale države članice bez odlaganja se obavješćuju o takvim mjerama, uz odgovarajuće objašnjenje o utemeljenosti poduzimanja istih. Ako poteškoće koje zahtijevaju takve mjere traju dulje od 14 dana, država članica mora o tome obavijestiti Komisiju i druge države članice te uz pristanak Komisije produljiti provođenje mjera za najviše 14 dana.

2. Komisija može, na zahtjev dotične države članice/država članica ili na vlastitu inicijativu, obustaviti tu mjeru ako ona ne ispunjava uvjete iz stavka 1. ili je na neki drugi način u suprotnosti sa zakonodavstvom Zajednice.

▼B

POGLAVLJE IV.

ODREDBE O UTVRĐIVANJU CIJENA

Članak 22.

Sloboda utvrđivanja cijene

1. Ne dovodeći u pitanje članak 16. stavak 1. zračni prijevoznici Zajednice i, na temelju uzajamnosti, zračni prijevoznici trećih zemalja, slobodno utvrđuju cijene prijevoza za usluge zračnog prometa unutar Zajednice.

2. Bez obzira na odredbe iz bilateralnih sporazuma među državama članicama, države članice ne smiju vršiti diskriminaciju na temelju nacionalnosti ili identiteta zračnih prijevoznika pri omogućavanju zračnim prijevoznicima Zajednice da slobodno utvrđuju cijene prijevoza zračnim putem i tarifa za usluge zračnog prijevoza između državnog područja njihove države i treće zemlje. Ovim se ukidaju sva postojeća ograničenja u vezi s utvrđivanja cijena, uključujući i ona s obzirom na zračne putove do trećih zemalja, a koja nastaju iz bilateralnih sporazuma između država članica.

Članak 23.

Obavješćivanje i nediskriminacija

1. U tarife i vozarine prijevoza zračnim putem koje su dostupne javnosti uključeni su važeći uvjeti koji važe kod ponude ili objavljivanja u bilo kojem obliku, uključujući i na internetu, za usluge zračnog prijevoza iz zračne luke smještene na državnom području države članice na koju se primjenjuje Ugovor. Konačna cijena koja se plaća mora biti u svakom trenutku navedena i mora uključivati važeću tarifu ili vozarinu zračnog prijevoza, kao i sve važeće poreze i pristojbe, prireze i provizije koje su neizbježne i predvidive u trenutku objavljivanja. Pored navođenja konačne cijene, potrebno je navesti i sljedeće:

(a) tarifu ili vozarinu prijevoza zračnim putem;

(b) poreze;

(c) pristojbe na zračnim lukama; i

(d) ostale pristojbe, prireze ili provizije, poput onih koje se odnose na sigurnost ili gorivo,

tamo gdje su tarifi ili vozarini prijevoza zračnim putem dodane stavke iz točaka (b), (c) i (d) doplate na cijenu moraju se iskazati na jasan, transparentan i nedvosmislen način na samom početku postupka rezervacije, a kupac sam odabire tu mogućnost.

2. Ne dovodeći u pitanje članak 16. stavak 1. pristup tarifama i vozarinama prijevoza zračnim putem za usluge prijevoza sa zračne luke smještene na državnom području države članice za koju važi Ugovor, a koje su dostupne javnosti, dozvoljava se bez diskriminacije na temelju nacionalnosti ili mjesta stanovanja kupca ili na temelju sjedišta zastupnika zračnog prijevoznika ili drugog prodavača karata unutar Zajednice.

▼B

Članak 24.

Kazne

Države članice jamče usklađenost s odredbama predviđenim ovim poglavljem te utvrđuju kazne za njihovo kršenje. Te kazne moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.

POGLAVLJE V.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 25.

Odbor

1. Komisiji pomaže odbor.

2. Tamo gdje se bude upućivalo na ovaj stavak, primjenjuju se članci 3. i 7. Uredbe 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe njezinog članka 8.

Članak 26.

Suradnja i pravo na dobivanje informacija

1. Države članice i Komisija surađuju u primjeni i praćenju primjene ove Uredbe.

2. Radi izvršavanja svojih obveza na temelju ove Uredbe Komisija može dobivati sve potrebne informacije od država članica, koje također omogućuju dobivanje informacija od zračnih prijevoznika, kojima su njihove nadležne vlastiti izdale licencije.

3. U skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvom države članice poduzimaju potrebne mjere kojima osiguravaju odgovarajuću povjerljivost informacija koje prime od njih u skladu s ovom Uredbom.

Članak 27.

Stavljanje izvan snage

Uredbe (EEZ) br. 2407/92, (EEZ) br. 2408/92 i (EEZ) br. 2409/92 stavljaju se izvan snage.

Upućivanje na Uredbe stavljene izvan snage smatra se upućivanjem na ovu Uredbu i tumači se u skladu s korelacijskom tablicom u Prilogu II.

Članak 28.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

▼B

PRILOG I.

INFORMACIJE KOJE SE DAJU U SKLADU S ČLANCIMA 5. I 8.

1. Informacije o financijskoj sposobnosti koje mora priložiti podnositelj kod prvog zahtjeva.

1.1. Zadnja interna poslovna izvješća i, revidirani zaključni računi za prethodnu poslovnu godinu, ako su dostupni.

1.2. Planirane bilance stanja, uključujući račun dobiti i gubitka za sljedeće tri godine.

1.3. Ishodište za podatke o predviđenim gubicima i prihodima za stavke poput goriva, tarifa i vozarina, plaće, održavanje, amortizacija, kolebanje tečaja stranih valuta, pristojbe na zračnim lukama, pristojbe za zračnu plovidbu, troškovi zemaljskih usluga, osiguranje itd. Predviđanje prometa/prihoda.

1.4. Detaljni podaci o početnim troškovima nakupljenim u periodu od podnošenja prijave do početka poslovanja kao i objašnjenje o tome kako se predlaže njihovo podmirivanje.

1.5. Detaljni podaci o postojećim i planiranim izvorima financiranja.

1.6. Detaljni podaci o dioničarima, uključujući njihovu nacionalnost i vrstu dionica koje će posjedovati, te statute poduzeća. U slučaju da su isti dio skupine poduzeća, podatke o njihovim međusobnim odnosima.

1.7. Planirana izvješća o tijeku novca i nacrte likvidnosti za prve tri godine poslovanja.

1.8. Detaljne podatke o financiranju kupovine/najma zrakoplova, uključujući, u slučaju najma i uvjete ugovora.

2. Informacije koje je potrebno priložiti za ocjenu stalne financijske sposobnosti postojećih imatelja dozvole, koji planiraju promjene u svojim strukturama ili djelatnostima, a koje znatno utječu na njihov financijski položaj.

2.1. Ako je potrebno, posljednju internu bilancu stanja i revidirane završne račune za proteklu poslovnu godinu.

2.2. Precizne detaljne podatke o svim predloženim promjenama, npr. promjene vrste usluge, predloženog preuzimanja ili udruživanja, promjene u dioničkom kapitalu, promjene vezane za dioničare itd.

2.3. Planirane bilance stanja, uključujući račun dobiti i gubitka za tekuću poslovnu godinu, uključujući sve predložene promjene u strukturi ili aktivnostima koje znatno utječu na financijsko stanje.

2.4. Prošli i planirani troškovi i prihodi za stavke poput goriva, tarifa i vozarina prijevoza, plaće, održavanje, amortizacija, kolebanje tečaja stranih valuta, pristojbe na zračnim lukama, pristojbe za zračnu plovidbu, troškovi zemaljskih usluga, osiguranje itd. Predviđanje prometa/prihoda.

2.5. Izvješća o tijeku novca i nacrti likvidnosti za sljedeću godinu, uključujući sve predložene promjene u strukturi ili aktivnostima koje znatno utječu na financijsko stanje.

▼B

2.6. Detaljni podatci o financiranju kupovine/zakupa zrakoplova, uključujući, u slučaju zakupa i uvjete ugovora.

3. Informacije koje je potrebno priložiti za ocjenu stalne financijske sposobnosti postojećih imatelja dozvole.

3.1. Revidirani zaključni računi najkasnije šest mjeseci od posljednjeg dana dotične poslovne godine, ako nije drukčije predviđeno nacionalnim zakonodavstvom i, ako je potrebno, zadnju internu bilancu stanja.

3.2. Planirane bilance stanja, zajedno s računom dobiti i gubitka, za nadolazeću godinu.

3.3. Prošli i planirani troškovi i prihodi za stavke poput goriva, tarife i vozarine prijevoza, plaće, održavanje, amortizacija, kolebanje tečaja stranih valuta, pristojbe na zračnim lukama, pristojbe za zračnu plovidbu, troškovi zemaljskih usluga, osiguranje itd. Predviđanje prometa/prihoda.

3.4. Izvješća o tijeku novca i nacrti likvidnosti za sljedeću godinu.

▼B

PRILOG II.

KORELACIJSKA TABLICA

(iz članka 27.)

Uredba (EEZ) br. 2407/92	Ova Uredba
Članak 1. stavak 1.	Članak 1.
Članak 1. stavak 2.	Članak 3. stavak 3.
Članak 2.	Članak 2.
Članak 3. stavak 1.	Članak 3. stavak 2.
Članak 3. stavak 2.	Članak 3. stavak 1. drugi podstavak
Članak 3. stavak 3.	Članak 3. stavak 1. prvi podstavak
Članak 4. stavak 1.	Članak 4.
Članak 4. stavak 2.	Članak 4. točka (f)
Članak 4. stavak 3.	—
Članak 4. stavak 4.	Članak 4. točka (f)
Članak 4. stavak 5.	Članak 8. stavak 1. drugi podstavak
Članak 5. stavak 1.	Članak 5. stavak 1.
Članak 5. stavak 2.	Članak 5. stavak 2.
Članak 5. stavak 3.	Članak 8. stavak 5.
Članak 5. stavak 4.	Članak 8. stavak 6.
Članak 5. stavak 5.	Članak 9. stavak 1.
Članak 5. stavak 6.	Članak 8. stavak 4.
Članak 5. stavak 7.	Članak 5. stavak 3. i članak 8. stavak 8.
Članak 6.	Članak 7.
Članak 7.	Članak 11.
Članak 8. stavak 1.	Članak 4. točka (c)
Članak 8. stavak 2.	Članak 12. stavak 1.
Članak 8. stavak 3.	Članak 13. stavci 2. i 3.
Članak 8. stavak 4.	Članak 12. stavak 2.
Članak 9.	Članak 6.
Članak 10. stavak 1.	Članak 13. stavci 2. i 3.
Članak 10. stavak 2.	Članak 13. stavci 2. i 3.
Članak 11. stavak 1.	Članak 8. stavak 1.
Članak 11. stavak 2.	Članak 8. stavak 3.
Članak 11. stavak 3.	Članak 8. stavak 7.

▼B

Uredba (EEZ) br. 2407/92	Ova Uredba
Članak 12.	Članak 9. stavci 2. do 6.
Članak 13. stavak 1.	Članak 10. stavak 2.
Članak 13. stavak 2.	Članak 10. stavak 1.
Članak 13. stavak 3.	—
Članak 13. stavak 4.	Članak 10. stavak 3.
Članak 14.	—
Članak 15.	—
Članak 16.	—
Članak 17.	—
Članak 18. stavak 1.	Članak 26. stavak 1.
Članak 18. stavak 2.	Članak 26. stavak 3.
Članak 19.	—
PRILOG	PRILOG I.

Uredba (EEZ) br. 2408/92	Ova Uredba
Članak 1. stavak 1.	Članak 1.
Članak 1. stavak 2.	Članak 1. stavak 2.
Članak 1. stavak 3.	—
Članak 1. stavak 4.	—
Članak 2.	Članak 2.
Članak 3. stavak 1.	Članak 15. stavak 1. i 2.
Članak 3. stavak 2.	—
Članak 3. stavak 3.	—
Članak 3. stavak 4.	—
Članak 4. stavak 1. točka (a)	Članak 16. stavak 1.
Članak 4. stavak 1. točka (b)	Članak 16. stavak 3.
Članak 4. stavak 1. točka (c)	Članak 16. stavak 2.
Članak 4. stavak 1. točka (d)	Članak 16. stavak 9.
—	Članak 17. stavak 1.
—	Članak 17. stavak 2.
—	Članak 17. stavak 4.
—	Članak 17. stavak 5.
—	Članak 17. stavak 6.
Članak 4. stavak 1. točka (e)	Članak 17. stavak 3.
Članak 4. stavak 1. točka (f)	Članak 17. stavak 7.
Članak 4. stavak 1. točka (g)	—
Članak 4. stavak 1. točka (h)	Članak 17. stavak 8.
—	Članak 17. stavak 9.
—	Članak 17. stavak 10.
Članak 4. stavak 1. točka (i)	Članak 18. stavak 1.
Članak 4. stavak 1. točka (j)	Članak 16. stavak 7.

▼B

Uredba (EEZ) br. 2408/92	Ova Uredba
Članak 4. stavak 1. točka (k)	—
Članak 4. stavak 2.	—
Članak 4. stavak 3.	Članak 18. stavak 2.
Članak 4. stavak 4.	—
Članak 5.	—
Članak 6. stavak 1. i 2.	—
Članak 7.	Članak 15. stavak 4. i 5.
Članak 8. stavak 1.	Članak 19. stavak 2.
Članak 8. stavak 2.	Članak 19. stavak 1.
Članak 8. stavak 3.	Članak 19. stavak 3.
Članak 8. stavak 4.	—
Članak 8. stavak 5.	—
Članak 9. stavak 1.	Članak 20. stavak 1.
Članak 9. stavak 2.	Članak 20. stavak 1.
Članak 9. stavak 3.	Članak 20. stavak 2.
Članak 9. stavak 4.	Članak 20. stavak 3.
Članak 9. stavak 5.	Članak 22. stavak 1.
Članak 9. stavak 6.	Članak 22. stavak 2.
Članak 9. stavak 7.	—
Članak 9. stavak 8.	—
Članak 10.	—
Članak 11.	Članak 25.
Članak 12. stavak 1.	Članak 26. stavak 2.
Članak 12. stavak 2.	—
Članak 13.	—
Članak 14. stavak 1.	Članak 26. stavak 1.
Članak 14. stavak 2.	Članak 26. stavak 3.
Članak 15.	—
Članak 16.	—
Prilog I.	—
Prilog II.	—
Prilog III.	—
—	PRILOG II.

Uredba (EEZ) br. 2409/92	Ova Uredba
Članak 1. stavak 1.	Članak 1.
Članak 1. stavak 2.	Članak 21. stavak 1.
Članak 1. stavak 3.	—
Članak 2.	Članak 2.
Članak 3.	—
Članak 4.	Članak 23.
Članak 5. stavak 1.	Članak 22.

▼B

Uredba (EEZ) br. 2409/92	Ova Uredba
Članak 5. stavak 2.	—
Članak 5. stavak 3.	—
Članak 5. stavak 4.	—
Članak 6.	—
Članak 7.	—
Članak 8.	—
Članak 9.	—
Članak 10. stavak 1.	Članak 26. stavak 1.
Članak 10. stavak 2.	Članak 26. stavak 3.
Članak 11.	—
Članak 12.	—
—	Članak 27.
—	Članak 28.